

כך נלחמו בבאר שבע על 100 נושרים

מאת מיכל גרינברג

פרויקט "סטארט הצלחה": 87 מתוך 100 תלמידים הוציאו תעודת בגרות

"מכיתה ז' עד כיתה ט' בקושי הייתי נכנסת לכיתה. אמא שלי היתה מורידה אותי בכניסה, הייתי מחכה שתלך ועושה סיבוב או למחששה או הביתה", אומרת תום מהרבן, בת 18 מבאר שבע. "היו לי 13 שליליים בסוף השנה ו-100 בספורט". מהרבן היא אחת ממאה תלמידים בעיר, שכאשר סיימו את כיתה ט' עמדו על סף נשירה ממערכת החינוך. למזלם, האחראי על תיק החינוך בעירייה, רוביק דנילוביץ - שבעברו שמונה ציונים שליליים בעקבותיהם לא הוגש לבחינות הבגרות - החליט לא לוותר. יחד עם שני בתי ספר בעיר וגופים שונים הוחלט על הקמת פרויקט ייחודי בעבורם, "סטארט הצלחה".

תום מהרבן, אחת התלמידות בפרויקט. מ-13 שליליים לבגרות תצלום: דן קינן

היום, שלוש שנים אחרי, 87 מתוך מאה התלמידים שהחלו ללמוד במסגרת הפרויקט סיימו את בחינות הבגרות בהצלחה. ההחלטה על הפרויקט לוותה בהוראה של דנילוביץ, שבה דרש ממנהלי בתי הספר התיכוניים בעיר להגיש את כל התלמידים למבחני בגרות - גם אם הדבר ייפגע בממוצע הציונים העירוני. מאחורי "סטארט הצלחה" עומדים שני בתי ספר בעיר, ניסים כהן מפרויקט "תפנית בחינוך", קרן רש"י-סקטא, אגף שח"ר במשרד החינוך מחוז דרום וחברת צ'ק פוינט. עלות ההשקעה הכוללת לתלמיד היא 6,000 שקלים לשנה.

בית הספר של מהרבן לא איפשר לה בסוף כיתה ט' להמשיך במסלול רגיל לבגרות, ולכן החליטה לעבור לבית ספר אחר בעיר, מקיף ו', ולהצטרף לפרויקט. "בהתחלה פחדתי, כי אמרו לנו שזה כולל 50 מרתונים שלומדים בהם מהבוקר עד הלילה. אמרתי לאמא שלי שאני מעדיפה להישאר בבית", סיפרה, אולם לבסוף החליטה להצטרף.

הפרויקט התקיים במקיף ו' ובמקיף ז' - שקלטו 50 תלמידים כל אחד. במקיף ו' חולקו התלמידים לשלוש קבוצות, כאשר על כל קבוצה הוצבו מורה ושני מתרגלים.

שולה לוק, מורתה של מהרבן, מספרת כי בכיתתה היו 11 תלמידים, רובם עם נכשלים במרבית מקצועות הלימוד. "פתאום יש לך רבע תלמידים ממה שיש לך בדרך כלל", מספרת לוק, "זה משנה את כל אופן העבודה. זה מאפשר לך שיחות ומעקב אחר כל ילד, לדעת בדיוק מה מצבו בכל רגע ובכל נושא".

תפקידה בתור מחנכת כלל מעקב צמוד אחר מצבו הלימודי של כל תלמיד בכל מקצועות הלימוד. "כל יום היינו בודקים את מצבם. כך יכולתי לדעת אם הילד צריך תרגול שיחזק אותו כדי להמשיך הלאה", סיפרה.

הפרויקט בנוי על מספר עקרונות בסיסיים, כאשר הראשון מביניהם הוא הקניית חוויית הצלחה בקרב התלמידים שרגילים לתחושת כישלון. זאת, באמצעות מבחנים ומדדים שונים לאורך הדרך על בסיס יומי, המחזקים את התלמיד או לחילופין משמשים ככלי לבחינת הנקודות בהם צריך להשתפר.

עקרון נוסף ומשמעותי היה יחס אישי ואהבה. ההורים מספרים כי אם הילד לא היה מגיע בבוקר לבית הספר, היתה המורה מתקשרת מיד לביתו לברר מה קרה. המורות לא הסתפקו בשיחות טלפון ומצאו עצמן לא פעם שולחות סבתא להעיר את התלמיד או מגיעות בעצמן לביתו כדי להביאו לבית הספר.

עקרון נוסף הוא מציאת "אחר משמעותי" שילווח את הילד לאורך הפרויקט. מדובר בדמות שתהיה חלק מהצבת המטרות המשותפת.

שולה לוק, המורה של תום מהרבן, בביתה בבאר שבע אתמול. הביאה בעצמה את התלמידים לכיתה תצלום: אלברטו דנקברג

בעבור מעוז ברכה היו הריו ה"אחר המשמעותי", שנרתמו למשימה ומעידים כי עברו בעצמם תהליך משמעותי. "המעבר של מעוז מהיסודי לחטיבה היה מאוד קשה", מספרת אמו, סמדר, "פעמים רבות הוא לא הגיע לבית ספר, ואת לימודי החטיבה סיים עם מספר שליליים גדול. ואז הגיע ההצעה להשתלב בפרויקט".

אולם לדברי ברכה, גם ילדים שלא קיבלו תמיכה מהוריהם דאגו בבית הספר למצוא עבורם "אחר משמעותי". "היו מביאים את מי שצריך - דוד, אח, מאמן כדורגל".

המלווים לקחו חלק משמעותי בפרויקט, עקבו אחר התלמידים ואף היו מגיעים לעודדם במהלך המרתונים. מבחינתם של הזוג ברכה, השיעור המשמעותי ביותר שעברו היה במפגש עם פסיכולוג במסגרת התוכנית: "במפגש הזה למדנו קודם כל לקבל את הילד כמו שהוא. לא להגיד לו אתה דפוק. אלא להגיד לו זה בסדר מה שעשית. ואתה יכול אפילו יותר", סיפרה סמדר.